

SIÓDMY ETAP WDRAŻANIA PAKTU UCZCIWOŚCI. PODSUMOWANIE

1.01.2020 – 30.06.2020

Działania monitorujące

Od początku 2020 roku obserwator społeczny, czyli przedstawiciele Fundacji Batorego przyglądali się jak przebiega realizacja inwestycji na linii Częstochowa-Zawiercie. Śledzili bieżącą korespondencję kontraktową oraz dyskusje na radach budowy w Częstochowie – dopóki w związku z pandemią COVID-19 nie zostały one zawieszane. Tuż przed wprowadzeniem w Polsce przeciwepidemicznych wytycznych, 5 marca udało się przeprowadzić spotkanie kwartalne z udziałem zamawiającego, wykonawcy i instytucji zarządzającej, na którym dyskutowane były pytania i uwagi obserwatora społecznego dotyczące problematycznych i spomych aspektów realizacji kontraktu [[NOTATKA](#)]. W okresie obowiązywania rządowych restrykcji prowadzona była komunikacja zdalna z zamawiającym, wykonawcą i inżynierem projektu. 8 maja, za pośrednictwem komunikatora internetowego, odbyło się spotkanie, podczas którego dyskutowany był wpływ pandemii na realizację zamówienia [[NOTATKA](#)]. PKP PLK zostało również poproszone o wyjaśnienia w obszarach uznanych za szczególnie istotne dla prawidłowego przebiegu inwestycji. W pięciu pismach zadane zostały pytania o stan procedowania roszczeń wykonawcy i zamawiającego, opóźnione płatności faktur, zmiany w etapach realizacji kontraktów, zakończone już roboty oraz uzasadnienie polecenia zmiany polegającej na przebudowie stacji Częstochowa Towarowa. PKP PLK udzieliła pisemnych odpowiedzi na wszystkie pisma [[KORESPONDENCJA](#)].

Interwencje

Rezultatem wcześniejszych działań obserwatora społecznego **w zakresie realizacji robót bez pozwolenia na budowę przez Wykonawcę, było przygotowanie Okólnika przez Centrum Unijnych Projektów Transportowych**. Dokument, który wyjaśniał dlaczego realizacja robót w oparciu o zgłoszenie budowy nie jest możliwa dla inwestycji objętych oceną oddziaływania na środowisko, został rozesłany w lutym br. do wszystkich beneficjentów Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020.

Fundacja zdecydowała się zabrać głos w sprawie odmowy udzielenia Wykonawcy informacji w trybie wniosku o informację publiczną. Przedmiotem prośby Wykonawcy skierowanej do Zamawiającego było udostępnienie edytowalnej wersji modelu akustycznego. Wnioskodawca chciał ją wykorzystać do zweryfikowania zasadności budowy ekranów akustycznych we wszystkich lokalizacjach wskazanych w decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach. PKP PLK od początku twierdziło, że tego rodzaju dane nie są informacją publiczną i nie mogą zostać udostępnione Wykonawcy. Spór między obiema stronami w tej materii trafił do wojewódzkiego sądu administracyjnego - Wykonawca złożył skargę na bezczynność organu. Konsultantka Fundacji przygotowała opinię prawną, z której wynika, że nie ma uzasadnienia dla odmowy udzielenia informacji przez Zamawiającego. Fundacja zdecydowała, że złoży zamówioną przez siebie opinię do sądu w drodze *amicus curiae* po to, aby przedstawić punkt widzenia organizacji społecznej na dostęp do informacji publicznej w zamówieniach. Jego ograniczanie może bowiem stanowić zagrożenie dla przejrzystości całego procesu realizacji zamówienia. Liczymy na to, że opinia wpłynie na orzecznictwo sądowe, wymuszając

większą jawność działań publicznych zamawiających. Na zdecydowane działania Fundacji w tej materii wpłynął też fakt, że edytowalna wersja modelu akustycznego, czyli przedmiot sporu, została opracowana przy udziale środków unijnych.

Wnioski z obserwacji

Ukończony został pierwszy etap prac nad raportem z monitoringu za okres od ogłoszenia przetargu do podpisania umowy z Wykonawcą. Raport opisuje m.in. proces uzgadniania Paktu Uczciwości, realizację zadań strażniczych przez obserwatora społecznego, czy jego stosunek do działań PKP PLK. Publikacja zawiera też suplement w postaci omówienia wywiadów z wykonawcami, którzy ze swojej perspektywy opisali działania PKP PLK w trakcie postępowania przetargowego. Ostatnią z rozmów udało się przeprowadzić przedstawicielom Fundacji na początku 2020 roku. Raport w wersji przed redakcją został przedstawiony partnerom społecznym, którzy mogli zgłosić swoje uwagi i komentarze. Z Paktu Uczciwości wynika, że obserwator społeczny nie ma obowiązku wprowadzania zmian do raportu na żądanie stron Paktu, ale powinien zawrzeć w nim zdanie odrębne, jeżeli PKP PLK zdecyduje się takie złożyć.

Komunikacja i promocja

O tym jakie ryzyka korupcyjne występują w zamówieniach i jak się przed nimi chronić, wykorzystując do tego celu m.in. pakty uczciwości, reprezentanci instytucji publicznych, organizacji społecznych i organów europejskich rozmawiali na seminarium „Zapobieganie korupcji w zamówieniach publicznych”. Wydarzenie odbyło się 28 stycznia 2020 r. z merytorycznym wsparciem kancelarii prawnej Clifford Chance. Udział w nim wzięło około 40 osób. Dyskusja panelowa była transmitowana na żywo na profilu Fundacji Batorego na Facebooku. W panelu zasiedli, oprócz osób z kancelarii, także przedstawiciele Europejskiego Urzędu ds. Zwalczania Nadużyć Finansowych, Ministerstwa Funduszy i Polityki Regionalnej oraz Transparency International Bułgaria. W drugiej części wydarzenia odbyły się trzy sesje warsztatowe, z których pierwsza dotyczyła wdrażania paktów uczciwości w projektach budowlanych w Polsce i w Bułgarii, druga zwalczania korupcji z perspektywy organów ścigania, trzecia zaś instrumentów antykorupcyjnych, które stosuje w sektorze zamówieniowym Unia Europejska. O najważniejszych kwestiach poruszanych podczas seminarium przypominaliśmy w formie 8 krótkich filmów z cytatami panelistów, które były upowszechniane w social mediach Fundacji Batorego [[FILMIKI](#)]. Na stronie paktuczciwosci.pl ukazała się też relacja z wydarzenia [[RELACJA](#)].

W związku z wprowadzeniem zasad dystansu społecznego na skutek pandemii COVID-19, należało zrewidować dotychczasowe formy docierania z informacjami o projekcie. Utrata możliwości prowadzenia spotkań na żywo stała się przyczynkiem do stworzenia koncepcji cyklicznych podcastów, które w przystępnej formie przybliżyłyby z uwzględnieniem perspektywy Paktu Uczciwości tematykę zamówień publicznych, projektów kolejowych i zapobiegania korupcji. Nagrany został pierwszy próbny podcast o początkach Paktu Uczciwości i jego wprowadzeniu do Polski.

Plakat informacyjny o monitorowanej inwestycji i postępach monitoringu został znacząco uzupełniony i w zaktualizowanej wersji trafił na stronę projektu [[PLAKAT](#)].